

УДК 372.88.1

ШЕТ ТІЛДЕРДІҢ ҚАЗІРГІ ТАҢДАҒЫ МАҢЫЗЫ ҚАНДАЙ?

Бауыржанқызы Назерке

nbauyrzhankyzy03@mail.ru

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Халықаралық қатынастар
факультетінің 1 курс студенті, Нұр-Сұлтан қ. Қазақстан

Соңғы онжылдықтарда шет тілдерін үйрену елімізде үлкен қызығушылық тудыруда. Қазіргі таңда, тілдерді білудің маңызды рөл атқара алатындығын және кәсіби қарым-қатынастарда кейбір артықшылықтар беретінін ескеру қажет. Әлемдік жаһандану мен интеграцияның нәтижесінде біздің өміріміздің барлық салаларында мәдениетаралық байланыстардың қарқынды өсуі орын алды: мектепте және ЖОО-да алмасу бойынша оқу, ғалымдардың тағылымдамасы, халықаралық конференциялар, бірлескен кәсіпорындар, туристік сапарлар, көрмелер және т.б. сияқты мәдениетаралық қарым-қатынас жағдайларының алуан түрлілігі пайда болды.

Шет тілін меңгеру-табысты адамдардан білім алуының ажырамас бөлігі. Бұл тармақты әрдайым дерлік мемлекеттік және коммерциялық ұйымдардың кадр бөлімдерінің сауалнамаларынан табуға болады. Ана тілінен басқа, кем дегенде шет тілдердің біреуін білетіндер азаматтап жұмыс берушілерге жағымды әсер қалдыратыны бәрімізге мәлім. Қазіргі адамның жеке және кәсіби дамуы шет тілдерін білместен мүмкін емес. Әр түрлі мәдениеттер өкілдерімен қарым-қатынас жасау қабілеті тұлғаның дамуына ықпал етеді және мансап сатысына көтерілуіне, пайдалы таныстықтар жасауына мүмкіндік береді. Бүгін жұмыс берушілер көптен бір бөлігі жұмысшының шет тілдерін білуін құптайды. Қазіргі уақытта ең танымал халықаралық қатыныстағы тіл – ол ағылшын тілі. Ағылшын тілі БҰҰ тілі болып табылады. Бұл навигация, авиация, әдебиет, білім, музыка, халықаралық спорт, туризм тілі екені мәлім. Ағылшын тілін білмей халықаралық аренаға шыға алмайсың, көптеген мүмкіндіктерден айырыласың, себебі ағылшын тілін – әлем тілі десем болады. Әлемдік хат-хабардың 75%-ы ағылшын тілінде жүргізіледі, радиостанциялардың 60% - ы ағылшын тілінде хабар таратады, әлемдік мерзімді басылымдардың жартысынан көбі ағылшын тілінде шығарылады, ақпараттың 80% - ы осы тілде сақталады. Ағылшын тілі бүгінде әлемдегі ең кең таралған тіл болып табылады: 400 миллионнан астам адамның ана тілі, бірақ оны шет тілі ретінде білетін адамдардың саны одан үш есе көп. Алайда, ағылшын тілінен басқа, кейбір компаниялар екінші шетелдік, мысалы, неміс немесе француз тілдерін білуді қажет етеді. Ең танымал тілдердің рейтингі ағылшын тілінен басқа қай тілдің ең көп кездесетінін анықтауға көмектеседі. Неміс тілі ағылшын тілінен кейін екінші орында, өйткені Германия бүгінде экономикалық тұрғыдан тұрақты елдердің бірі болып табылады. Алайда, белгілі бір тілдің пайдасына таңдау жасай отырып, адам оған шынымен керек пе, жоқ па, соны талдауы керек.

Бүгінгі таңда көптеген жоғары білікті мамандардан кәсіби қызметтегі білім мен тәжірибе ғана емес, сонымен қатар шет тілін білу де қажет. Мысалы, ағылшын тілін білместен маркетинг және қоғаммен байланыс саласында жүзеге асыру қиын. Шет тілін білудің маңыздылығын асыра бағалау қиын. Қазіргі заманғы байланыс және байланыс құралдарының көпшілігі белгілі бір дәрежеде тілді білетін адамдарға бағытталған. Мысалы, күнделікті өмірде біз ағылшын тілін жиі кездестіреміз- интернет, музыка, шетелдік тауарларға аннотациялар, олардың сипаттамасы қазақ тілінде жиі өте сирек кездеседі және әрдайым тұтынушының талаптарына сәйкес келмейді. Қазір ақпараттық технологиялардың жұмыс ортасында әсері өте жоғары, онда шет тілдерін білу толыққанды және сауатты жұмыс құруға көмектеседі.

XX ғасырдан бастап ағылшын тілінің рөлі адамның жетістігі мен білімінің көрсеткіштерінің бірі ретінде өсті, бұл оның еліміздің көптеген оқу орындарында, орта және жоғары мектептерде қарқынды және терең оқытылуына тікелей әкеледі. Ағылшын тілін жоғары деңгейде меңгерген студенттер өз мансабын құру кезінде өздерінің кәсіби қызметі саласында ең жаңа сапа стандарттарын енгізе алады. Ағылшын тілін білу ғана емес, оны түсіну, оқу барысында алған дағдыларын қолдана білу маңызды. Қазіргі заманғы білім беру стандарттары қазіргі әлеуметтік-экономикалық ортаға бейімделуге қабілетті білімді, ойлы және креативті дамыған адамды дайындауға бағытталған. Көптеген студенттер тек ағылшын тілін ғана емес, кем дегенде бір немесе екі шет тілін үйренуге көбірек уақыт бөледі. Сіз

ағылшын, испан, неміс және қытай тілдерінің тіркесімін таба аласыз. Сондай-ақ, шет тілін білу шетелде білім алуға көмектеседі. Мұндай білім бұрыннан барға қосымша, сонымен қатар болашақ кәсіби қызметпен тікелей байланысты болуы мүмкін.

Мен өзім болашақ дипломат ретінде айтарым, біздің мамандықта шет тілдерін меңгеру үлкен рөл атқарады. “Халықаралық қатынастар” мамандығының дипломымен жұмыс іздесеңіз, ең алдымен жұмыс берушілер сіздің ағылшын тіліңіздің деңгейіне және қанша тіл білетініңізге, сонымен қатар шетелдегі практикаңызға қатты мән береді. Сондықтан да, біздің ағылшын тілін білікті меңгеруіміз өте маңызды. Өзіңіз ойлап қараңызшы, ағылшын тілін білмейтін дипломат немесе елшіні кездестірдіңіз бе? Әлемдегі 98% елшілердің барлығы ағылшын тілінде еркін сөйлейді. Сіз өз еліңіздің басқа елдердегі символы болып табыласыз. Сіздің әр бір сөзің арқылы тек қана сізге емес, бүкіл қазақ ұлтына деген ой қалыптасады. Қандай да, халықаралық жанжалдар туындаса оны шешетін де сізсіз. Егер карама қарсы тараппен тілдесе алмасаңыз, мәселенің шешімін қалай табасыз? Халықаралық коммуникациясың тілі- ол ағылшын тілі. Ағылшын тілін білу – біздің ең басты талаптарымыздың бірден бірегейі. 2-ші шет тілін білу де аса мыңызды. Оны таңдау мен үшін өте қиын болды. Қандай тіл таңдасам болады? Қай тіл әлемдік индустрияда қандай рөл алады? Қай тілмен мен ертенгі таңда жұмыс таба аламын? Бұл сұрақтар менің және группаластарымның мазасын алды десемде болады. Мен араб тілін екінші тіл ретінде алдым. Неліктен? Себебі, араб тілі БҰҰ 5 тілінің біреуі болып табылады және қазіргі таңда елімізде осы елдің инвесторлары өте көп, сонымен қоса бұл тілді меңгерген азаматтардың айлық көлемі өте жоғары. Шет тілдерін жақсы білетін студенттерді ғылыми жұмысқа белсенді түрде тартады, әртүрлі студенттік ұйымдарға қабылдайды, институтты халықаралық конференцияларда ұсынуға сенеді және гранттарға қатысқанға дейін рұқсат етеді, бұл оларға білім беру жүйесінде қаржылық қолдау алуға мүмкіндік береді, бұл олардың беделін ғана емес, сонымен бірге олар ұсынатын университеттің беделін де арттырады. Тілді білетін студенттердің бағдарламалар бойынша тағылымдамадан өту мүмкіндігі бар, олар баға жетпес тәжірибе алуға ғана емес, сонымен қатар шетелдік бизнестің құрылымымен танысуға, қызығушылық саласының соңғы дамуы мен даму тенденциялары туралы білуге, тілді жетілдіруге және елдің мәдениеті туралы білімдерін кеңейтуге мүмкіндік береді. Жұмыс берушілер өз қызметкерлері ретінде оны пайдалану қарқындылығына қарамастан тілді білетін мамандардың болуына мүдделі.

Ерекшелік-бұл үлкен тәжірибесі бар сирек кездесетін мамандар, бірақ тілді білетін кандидат әлі де мінсіз болады. Тілді меңгеру деңгейі адамның білімділік деңгейінің және оның компания үшін келешегінің көрсеткіші болып табылады. Лауазым неғұрлым жоғары болса, тілді білуге қойылатын талаптар соғұрлым маңызды болады. Топ-менеджмент ағылшын тілін "әдепкі бойынша" біледі, өйткені бұл бедел, Имидж элементі. Ағылшын тілі-батыс батысындағы компаниялардың жұмыс тілі, онда барлық ішкі құжаттар, хат алмасу, жиналыстар өткізіледі. Халықаралық компанияларда шет тілін білу барлық мамандар үшін міндетті талап болып табылады. Ағылшын тілін білу-бұл шетелдік нарықтарда жұмыс істейтін немесе шетелдік серіктестері бар компанияларда жұмыс істеудің шарттарының бірі (және Ресейде мұндай жағдайлар көбейіп келеді). Сонымен қатар, мұндай талап тек "жоғары" лауазымдарға үміткерлердің алдында ғана емес, сонымен қатар орта буын қызметкерлерінің алдында да қойылады. Жұмыс берушілер бос жұмыс орындары туралы хабарландырулардың 30% — ында үміткерден позицияға байланысты негізгі, ауызша немесе еркін ағылшын тілін білуді талап етеді. Бұл білімді тексеру, әдетте, түйіндемені қарау және алғашқы сұхбат сатысында жүреді. Тілді үйрену адамның өзі айналысатын іске қатысы болған кезде ғана сәтті бола алады. Әр түрлі кәсіби жағдайларды талдай отырып, тіл үйренуші топқа біріктірілген сөздер мен сөз тіркестерінің тұтас кешенін игереді, осылайша әрбір кейінгі жаңа өрнек алдыңғы өрнектің табиғи салдары болады. Бұл адамға ағылшын тілінің кәсіби қызметінің ерекшелігін көрсететін аспектілеріне тереңірек және толық көңіл бөлуге мүмкіндік береді,

сондықтан оқу процесі салыстырмалы түрде қарапайым, қарапайым және нақты болуы мүмкін.

Жоғарғыдағы ойларды сарала келе айтарым, қазіргі таңда шет тілдерін меңгеру әр бір азамат үшін аса маңызды. Әсіресе , ағылшын тілін меңгеру сізге көптеген мүмкіндіктерді ашады. Ағылшын тілі - БҰҰ-ның ресми тілі болып табылады. Әрбір әлемдік АКТ, техникалық басылым, кітап, ән, плакат, хат ағылшын тілінде жазылады және айтылады. Ағылшын тілі қазіргі әлемде Халықаралық қарым-қатынас тілі екені бәрімізге мәлім. Барлық Қазақстан жастарына ағылшын тілін меңгеруге кеңес беремін. “ Білімдіге дүние жарық, Білімсіздің күні қаріп”- деп, ата- бабамыз айтып кеткендей, егерде болашақ жастар білімді болса , Қазақстанды жаңа деңгейге шығарып, елімізді халықаралық аренада беделін көтеретіні айдан анық.